

საქმე #330210115001187742

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა საქართველოს სახელით

საქმე №ას-976-908-2017

ას-976-908-2017 ლ-----ე

22 იანვარი, 2018 წელი,

ქ. თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:

მზია თოდუა (თავმჯდომარე),
ეკატერინე გასიტაშვილი (მომხსენებელი),
პაატა ქათამაძე

საქმის განხილვის ფორმა _ ზეპირი განხილვის გარეშე

კასატორები - თ----- ლ-----ე, ლ---- მ-----ი (მოპასუხეები)

მოწინააღმდეგე მხარე – მ--- მ-----ი (მოსარჩელე)

გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 31 მაისის განჩინება

კასატორების მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი
გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა

დავის საგანი – ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობა

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი:

1. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 8 მაისის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით მ--- მ-----ის (შემდეგში: მოსარჩელე ან კრედიტორი) სარჩელი თ----- ლ-----ის (შემდეგში: მოვალე, პირველი მოპასუხე, პირველი აპელანტი ან პირველი კასატორი) წინააღმდეგ დაკმაყოფილდა და მოვალეს კრედიტორის სასარგებლოდ 14 621.34 ლარის გადახდა დაეკისრა (იხ. გადაწყვეტილება, ტ. 1, ს/ფ 15-28).
2. აღნიშნულ გადაწყვეტილებაზე 2015 წლის 2 ნოემბერს გაიცა სააღსრულებო ფურცელი, რომლის საფუძველზეც აღსრულების ეროვნულმა ბიურომ დაიწყო აღსრულების პროცესი (იხ. სააღსრულებო ფურცელი და განცხადების მიღების ბარათი, ტ. 1, ს/ფ 29-30, 46).
3. პირველ მოპასუხესა და ლ---- მ-----ს (შემდეგში: მეორე მოპასუხე, მეორე აპელანტი ან მეორე კასატორი) შორის 2015 წლის 8 მაისს გაფორმდა უძრავი ნივთის, მდებარე ქ. თბილისში, ქუჩა დ-----ი, №21/23, მშენებარე „ა“ ბლოკი, ბინა №29, ს/კ 0----- (შემდეგში: უძრავი ქონება) ჩუქების ხელშეკრულება (შემდეგში: სადავო ხელშეკრულება), რომლის მიხედვითაც ჩუქების ხელშეკრულების გაფორმებამდე უძრავი ქონების მესაკუთრე პირველი მოპასუხე იყო, ხელშეკრულების გაფორმების შემდეგ კი - მეორე მოპასუხე გახდა. საჯარო რეესტრის მონაცემების მიხედვით უფლების რეგისტრაციის თარიღია 2015 წლის 8 მაისი (იხ. ხელშეკრულება და ამონაწერი საჯარო რეესტრიდან, ტ. 1, ს/ფ 31, 41-42).
4. მეორე მოპასუხე პირველი მოპასუხის შვილიშვილია.
5. პირველმა მოპასუხემ თბილისის სააღსრულებო ბიუროსათვის 2015 წლის 27 ნოემბერს წარდგენილ განცხადებაში განმარტა, რომ მის საკუთრებაში არ ირიცხება არანაირი უძრავ-მოძრავი ქონება, არ ფლობს წილს ან აქციას, არ აქვს მოთხოვნები მესამე პირთა მიმართ, უმუშევარი და პენსიონერია (იხ. განცხადება, ტ. 1, ს/ფ 45).
6. მოწმის ზ----- მ-----ის განმარტების თანახმად, რომელიც ოჯახის ახლო მეგობარია, უძრავი ქონება შეძენილი იყო იმ მიზნით, რომ ის მოგვიანებით მეორე მოპასუხეს გადასცემოდა. აღნიშნულს, ასევე, ადასტურებს მოწმე მ----- მ-----ი, რომელიც მეორე მოპასუხის ბებიაა.

7. სარჩელის საფუძვლები

- 7.1. მოსარჩელემ 2015 წლის 15 დეკემბერს აღიარებითი სარჩელი აღძრა

მოპასუხეების წინააღმდეგ სადავო ხელშეკრულების ბათილად ცნობის მოთხოვნით და აღნიშნა, რომ ხელშეკრულების ბათილად ცნობის შემთხვევაში უძრავი ქონების მესაკუთრედ ისევ პირველი მოპასუხე აღირიცხება, შესაბამისად, შესაძლებელი გახდება კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

7.2. მოსარჩელის განმარტებით, მხარეებს შორის სამოქალაქო დავა 2003 წლიდან მიმდინარეობს, რადგან პირველმა მოპასუხემ პირობა დაარღვია და თვალთმაქცურად დაეუფლა მოსარჩელის საცხოვრებელ ფართს, მას მოსარჩელისათვის არანაირი თანხა არ გადაუხდია და ის დღემდე ცდილობს თავი აარიდოს გადაწყვეტილების აღსრულებას.

7.3. კრედიტორის განმარტებით, მოპასუხეებს შორის გაფორმებული სადავო ხელშეკრულება მოჩვენებითია. ხელშეკრულება იმ მიზნით გაფორმდა, რომ მოვალემ თავი აარიდოს ვალდებულების შესრულებას. სადავო ხელშეკრულების მოჩვენებითობას ის ფაქტი ადასტურებს, რომ პირველმა მოპასუხემ ამ განჩინების პირველ პუნქტში დასახელებული გადაწყვეტილების გამოცხადებისთანავე მოძებნა უადვილესი გამოსავალი და მის სახელზე აღრიცხული უძრავი ქონება ფორმალურად და მართლსაწინააღმდეგოდ გააფორმა მეორე მოპასუხეზე. შესაბამისად, პირველი მოპასუხის სახელზე აღარ ირიცხება უძრავი ქონება, რომლის იძულებითი რეალიზაციის შედეგადაც შესაძლებელი იქნებოდა მოსარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილება.

8. მოპასუხეთა შესაგებელი

8.1. მოპასუხეებმა მათ წინააღმდეგ აღძრული სარჩელი არ ცნეს და აღნიშნეს, რომ სადავო ხელშეკრულების გაფორმების თარიღის სასამართლო გადაწყვეტილების მიღების თარიღთან დაკავშირება უსაფუძვლო და დაუსაბუთებელია, რადგან მესაკუთრეს შეუძლია კანონის ფარგლებში თავისუფლად განკარგოს, ასევე - გაასხვისოს მის საკუთრებაში არსებული ნებისმიერი უძრავი ქონება.

8.2. მოპასუხეების განმარტებით, სადავო უძრავი ქონება შეძენისთანავე გამიზნული იყო მეორე მოპასუხის საკუთრებაში გადასაცემად, ხოლო მისი ასაკიდან გამომდინარე, 2011 წელს ვერ მოხერხდებოდა მეორე მოპასუხის ამხანაგობის წევრად მიღება, ამიტომ საკუთრების უფლების გადასვლა მეორე მოპასუხის სრულწლოვანების ასაკის მიღწევისას მოხდა.

8.3. მოპასუხეებმა აღნიშნეს, რომ პირველი მოპასუხე 2011 წლის 15 აპრილს ამხანაგობა „ც----- დ-----ის ქუჩა №21-23-თან მიერთების შესახებ“ ხელშეკრულების საფუძველზე გახდა ამხანაგობის წევრი, რის საფუძველზეც მას

აღნიშნული უძრავი ქონება გადაეცა.

8.4. მოპასუხეებმა აღნიშნეს, რომ საქმის მასალებიდან არ იკვეთებოდა მათ მიერ საერთო და ურთიერთშეთანხმებული მიზანი, რომ სადავო გარიგებას არ მოჰყოლოდა სამართლებრივი შედეგი, რაც აუცილებელია მოჩვენებითი გარიგებისათვის.

9. თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

9.1. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 3 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით მოსარჩელის სარჩელი დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი ჩუქების ხელშეკრულება და უძრავი ქონება პირველი მოპასუხის საკუთრებად აღირიცხა.

9.2. საქალაქო სასამართლომ მიიჩნია, რომ გამოვლენილია პირველი მოპასუხის მხრიდან პასუხისმგებლობისგან თავის არიდების მცდელობა. კოლეგიამ გაიზიარა მოსარჩელის პოზიცია იმასთან დაკავშირებით, რომ პირველი მოპასუხის მიერ უძრავი ქონების გასხვისება გადაწყვეტილების გამოტანის დღეს, როდესაც მას თანხის გადახდა დაეკისრა, აჩენს საფუძვლიან ეჭვს, რომ სადავო ხელშეკრულება დადებულია მხოლოდ პასუხისმგებლობისგან თავის ასარიდებლად და არა იმ მიზნით, რომ მას შესაბამისი სამართლებრივი შედეგი მოჰყვეს. სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა მოწმეების ჩვენებებზე, რომელთა მიხედვითაც სადავო უძრავი ქონების შეძენის მიზანი იყო, რომ ის შემდეგში გამხდარიყო მეორე მოპასუხის საკუთრება, თუმცა, სასამართლოსთვის გაურკვეველია, რატომ ვერ მოხერხდებოდა გადაწყვეტილების გამოტანის დღემდე ან თუნდაც მისი გამოტანიდან გარკვეული პერიოდის გასვლის შემდეგ ქონების საკუთრებაში გადაცემა. მოპასუხეებმა ვერ მოახდინეს მტკიცების ტვირთის რეალიზება და ვერ დაადასტურეს, თუ რატომ მოხდა უძრავი ქონების გასხვისება ზუსტად მოსარჩელის სასარგებლოდ გადაწყვეტილების გამოტანის დღეს და ხომ არ ემსახურებოდა ეს ვალდებულების თავიდან აცილებას, შესაბამისად,

მოპასუხეთა შორის დადებული ჩუქების ხელშეკრულება მოჩვენებით ხასიათს ატარებდა, რის გამოც ბათილად უნდა ყოფილიყო ცნობილი.

9.3. სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში: სსკ) 50-ე, 317-ე, 524-ე, 56-ე მუხლებით, ასევე საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში: სსსკ) 180-ე მუხლით და დადგენილად მიიჩნია, რომ გამოკვეთილია მოსარჩელის იურიდიული ინტერესი ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობის მიმართ, რაც მოპასუხის მიერ დარღვეული უფლების აღდგენაში მდგომარეობს. რაც შეეხება მოჩვენებით გარიგებას, სასამართლომ განმარტა, რომ ის მხოლოდ გარეგნულად გამოხატული ნების საფუძველზე იდება და მხარეებს არ გააჩნიათ შინაგანი ნება, შესაბამისად მათთვის არც ამ მოსაჩვენებლად დადებული გარიგებიდან გამომდინარე სამართლებრივი შედეგები არის მისაღები. განსახილველ შემთხვევაში კი დადგენილია, რომ პირველ მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა თანხის გადახდა, ამავე დროს მან პარალელურად გააჩუქა ერთადერთი დარჩენილი უძრავი ქონება თავის შვილიშვილზე, გონივრული განსჯის შედეგად სასამართლოსთვის ნათელია გარიგების დადების მიზანი, რომ პირველმა მოპასუხემ პასუხისმგებლობას თავი აარიდოს.

9.4. სასამართლომ აღიარა მესაკუთრის უფლება კუთვნილი უძრავი ქონების თავისუფლად განკარგვასთან დაკავშირებით, მაგრამ იმავდროულად განმარტა, რომ ეს უფლება არ უნდა იქნეს სხვა პირის ინტერესების საზიანოდ გამოყენებული და არ უნდა ემსახურებოდეს მიზანს, რომ მესაკუთრემ დადოს გარიგება, რომელსაც შეიძლება სხვა არამართლობიერი შედეგი მოჰყვეს.

10. სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები

10.1. მოპასუხეებმა სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება მისი გაუქმებისა და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის მოთხოვნით.

10.2. აპელანტთა განმარტებით, მათ შორის დადებული ხელშეკრულება არ შეიძლება სასამართლომ მოჩვენებითად მიიჩნიოს მხოლოდ თავისი შეხედულებისამებრ, რადგან მოსამართლეს კანონი ავალდებულებს საქმის ყოველმხრივ გამოკვლევას. სასამართლოს განმარტება, თუ რატომ არ გადაუფორმა შვილიშვილს პირველმა მოპასუხემ უძრავი ქონება

გადაწყვეტილების გამოტანის დღემდე, არის ფაქტობრივი უსწორობა, რადგან ამ გარემოების განმარტების მიზნით მოპასუხებმა საკმარისი მტკიცებულებები წარადგინეს. მეორე აპელანტი იყო არასრულწლოვანი, ხოლო მისი მეორე პაპის გარდაცვალების გამო ამხანაგობაში თანხის დროული გადახდა ვერ მოხერხდა, რის გამოც ჩუქების პროცესი დროში გაიწელა.

10.3. აპელანტებმა აღნიშნეს, რომ ფაქტობრივი გარემოებებით არ დგინდებოდა რომ ხელშეკრულების გაფორმების მიზეზი შესაბამისი იურიდიული შედეგის აცილება იყო. თუ მხარეებს წინასწარ ჰქონდათ განზრახული მოჩვენებითი გარიგების დადება, მაშინ ისინი უფრო წინდახედულად მოიქცეოდნენ და უძრავ ქონებას გაასხვისებდნენ.

10.4. სასამართლომ სრულად უგულებელყო სსსკ-ის ძირითადი პრინციპები, მასში განსაზღვრული უზურნველყოფის საშუალებების გამოყენების არსი და მიზანი, ასევე, არ შეაფასა ის გარემოება, რომ განცხადების რეგისტრაცია საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში პირველმა აპელანტმა განახორციელა 2015 წლის 7 მაისს, შესაბამისად, შეუძლებელი იყო, მას სცოდნოდა, თუ რა გადაწყვეტილებას მიიღებდა სასამართლო.

11. სააპელაციო სასამართლოს განჩინება და დასკვნები

11.1. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 31 მაისის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

11.2. სასამართლომ იხელმძღვანელა სსსკ-ის 377-ე, 393-ე, 394-ე მუხლებით, 390.3-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტით და აღნიშნა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ საქმე განიხილა მნიშვნელოვანი საპროცესო დარღვევების გარეშე, ამასთან, არსებითად სწორად დაადგინა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები და არსებითად სწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა მათ, შესაბამისად, ეთანხმებოდა საქალაქო სასამართლოს შეფასებებსა და დასკვნებს საქმის ფაქტობრივ-სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით და მიუთითა მათზე.

11.3. სასამართლომ ყურადღება დამატებით გაამახვილა საქმის მასალებით დადასტურებულ ფაქტზე მოპასუხეთა ნათესაური კავშირის შესახებ, კერძოდ, სადავო ხელშეკრულება გაფორმებულია პირველ აპელანტს

- პაპასა და მეორე აპელანტს - შვილიშვილს შორის, ასევე დადგენილია, რომ პირველ აპელანტს დაეკისრა თანხის გადახდა და პარალელურად მან გააჩუქა ერთადერთი უძრავი ქონება, შესაბამისად არსებობს პრეზუმფცია, რომ სადავო ხელშეკრულებით პირველ აპელანტს სურდა ამ ქონების გადამალვა მოსარჩელისაგან, რათა მასზე აღსრულების მიქცევა არ მომხდარიყო. ამასთან, ვინაიდან აპელანტები ახლო ნათესავები და ერთი ოჯახის წევრები არიან, ასევე პრეზუმირებულად ივარაუდება, რომ მეორე აპელანტს უნდა სცოდნოდა იმ განზრახვის შესახებ, რაც პირველ აპელანტს გააჩნდა. შესაბამისად, ხელშეკრულების დადებისას ისინი მოქმედებდნენ იმ განზრახვით, რომ შეენარჩუნებინათ საკუთრება სადავო ბინაზე, ხოლო მოსარჩელეს შექმნოდა სამართლებრივი დაბრკოლება მის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების, ამ უძრავ ქონებაზე, აღსრულების მიქცევაში.

11.4. პრეზუმფციის გაქარწყლების ტვირთი აპელანტებს ეკისრებათ, ისინი მიუთითებენ, რომ გარიგების დადების მიზანს არ წარმოადგენდა მოსარჩელის მიმართ არსებული ვალდებულებისგან თავის არიდება, ასევე, სადავო უძრავი ქონება შეძენილი იქნა მეორე აპელანტისთვის, თუმცა, მისი არასრულწლოვანების გამო, ვერ მოხერხდა ამხანაგობაში გაწევრიანება, ხოლო სრულწლოვანების მიღწევის შემდეგ, უძრავი ქონების საკუთრებაში გადასვლა მოხდა, რასაც მოწმეებიც ადასტურებდნენ. აღსანიშნავია, რომ ერთი მოწმე მეორე აპელანტის ბებიას, ხოლო მეორე - ოჯახის ახლო მეგობარი, შესაბამისად, მათ ჩვენებებში მითითებული გარემოებები არადამაჯერებლად მიიჩნია სასამართლომ, ამასთან, ამ გარემოებით ვერ დასტურდებოდა, თუ რამ განაპირობა და რა აუცილებლობა არსებობდა სადავო ხელშეკრულების იმავე დღეს დადებისათვის. აღსანიშნავია, ის ფაქტიც, რომ მეორე აპელანტს 18 წლის ასაკი შეუსრულდა 2013 წლის 18 დეკემბერს, ჩუქების ხელშეკრულება კი 2015 წლის 8 მაისს გაფორმდა.

11.5. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ აპელანტები სადავო ხელშეკრულების დადებისას მათ კეთილსინდისიერებას ვერ ადასტურებენ.

12. საკასაციო საჩივრის საფუძვლები

12.1. სააპელაციო სასამართლოს განჩინების საკასაციო წესით გასაჩივრებით აპელანტებმა მისი გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვეს.

12.2. კასატორების განმარტებით, სააპელაციო სასამართლომ

გადაწყვეტილება საქმეზე შეკრებილი მტკიცებულებების არაობიექტური სამართლებრივი შეფასების შედეგად მიიღო, სამართლებრივად ობიექტურად არ შეაფასა ის გარემოება, რომ სადავო უძრავი ქონება იმ მიზნით იქნა შეძენილი, რომ შემდგომში მეორე კასატორის საკუთრება გამხდარიყო, რაც მოწმეებმაც დაადასტურეს.

12.3. სასამართლომ გადაწყვეტილება მიიღო არასრულყოფილად გამოკვლეული მტკიცებულებების საფუძველზე, ხოლო მოსარჩელემ ვერ დაასაბუთა სადავო უძრავი ქონების ჩუქების ხელშეკრულების მოჩვენებითობა. გადაწყვეტილება გამოტანილია კანონდარღვევით, სასამართლომ არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა, არასწორად განმარტა კანონი და დაარღვია საპროცესო ნორმები. კასატორების განმარტებით, სააპელაციო სასამართლოს განჩინება უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილ ერთგვაროვან სასამართლო პრაქტიკას ეწინააღმდეგება.

13. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

13.1. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 4 სექტემბრის განჩინებით კასატორების საკასაციო საჩივარი წარმოებაშია მიღებული სსსკ-ის 391-ე მუხლის მიხედვით დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად.

13.2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 10 ნოემბრის განჩინებით საკასაციო საჩივარი დასაშვებად იქნა ცნობილი სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ა“ და „ე“ ქვეპუნქტების საფუძველზე და მიღებულ იქნა არსებითად განსახილველად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, მტკიცებულებათა ერთობლივად გაანალიზებისა და საკასაციო საჩივრის იურიდიული დასაბუთებულობის არსებითად განხილვის შედეგად მიიჩნევს, რომ მოპასუხეთა საკასაციო განაცხადი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი არგუმენტაციით:

14. სსსკ-ის 410-ე მუხლის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძველად არ უდევს კანონის დარღვევა ან გ)

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

15. სსსკ-ის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). დასაბუთებულ პრეტენზიაში იგულისხმება მითითება იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება, მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება.
16. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (იხ. *ჯლარკავა საქართველოს წინააღმდეგ*, # 7932/03; *Van de Hurk v. Netherlands*, par.61, *Garcia Ruiz v. Spain* [GC] par.26; *Jahnke and Lenoble v France* (dec.); *Perez v France* [GC], par. 81).
17. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ კასატორებს არ აქვთ წარმოდგენილი დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია, რომელიც სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებას გამოიწვევდა.
18. განსახილველი დავის საგანია ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, მისი მოჩვენებითი ხასიათის გამო, იმ მიზნით, რომ მოვალეს კრედიტორის წინაშე დაკისრებული ვალდებულების შესრულება თავიდან აერიდებინა (სსკ-ის 56.1-ე მუხლი).
19. საკასაციო სასამართლო ყურადღებას გაამახვილებს სსსკ-ის მე-4 მუხლზე, რომლის შესაბამისად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე, რა დროსაც მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძველად მათ მოთხოვნებს, ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. ამავე კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც ის ამყარებს თავის მოთხოვნასა და შესაგებელს. ხოლო მე-3 ნაწილის შესაბამისად, საქმის გარემოებები, რომლებიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით, არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა

სახის მტკიცებულებებით.

20. საკასაციო სასამართლო სარჩელის საფუძვლიანობის შესახებ მსჯელობისას, უწინარესად, წარმოდგენილი აღიარებითი სარჩელის იურიდიული ინტერესის ნამდვილობას განმარტავს და დადგენილად მიიჩნევს, რომ განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელის იურიდიული ინტერესი გამოკვეთილია (სსსკ-ის 180-ე მუხლი). იურიდიული ინტერესის არსებობა განპირობებულია არა ზოგადად მხარის სუბიექტური ინტერესით, არამედ მატერიალურ-სამართლებრივი დანაწესით, რომლის შედეგის რეალიზაცია შესაძლებელია აღიარებითი სარჩელის აღძვრით. მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმით განსაზღვრული უფლების დაცვას უნდა ემსახუროდეს აღიარებითი სარჩელი.
21. კრედიტორი მის მიერ წარდგენილ სარჩელში მიუთითებს, რომ მოპასუხეებს შორის დადებული ჩუქების ხელშეკრულების გაბათილებით, პირველი მოპასუხე დაიბრუნებს საკუთრების უფლებას უძრავ ქონებაზე, რაც აღმასრულებელს საშუალებას მისცემს ამ განჩინების მეორე პუნქტში დასახელებული სააღსრულებო ფურცელი აღასრულოს. ამასთან, საქმის მასალებით დასტურდება, რომ მოვალე კრედიტორის წინაშე დაკისრებული ვალდებულების ნებაყოფლობით შესრულებას არ აპირებს. სწორედ ამგვარად არის ფორმულირებული საქალაქო სასამართლოს 2016 წლის 3 ოქტომბრის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის მეორე პუნქტი: ბათილად იქნეს ცნობილი 2015 წლის 8 მაისის ჩუქების ხელშეკრულება, დადებული პირველ და მეორე მოპასუხეებს შორის, დამოწმებული საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ - უძრავ ნივთზე, მდებარე: ქ. თბილისი, დ-----ის ქუჩა #21/23 (მშენებარე „ა“ ბლოკი), სართული 6, ბინა #29, საერთო ფართობი - 93.39 კვ.მ. (ს/კ 0-----) და აღნიშნული უძრავი ქონება აღირიცხოს პირველი მოპასუხის საკუთრებად.
22. საკასაციო სასამართლო კრედიტორის სასარჩელო მოთხოვნის, უძრავი ქონების თავდაპირველი მესაკუთრისათვის დაბრუნების თაობაზე, სამართლებრივ საფუძვლად სსკ-ის 992-ე /პირი, რომელიც სხვა პირს მართლსაწინააღმდეგო, განზრახი ან გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიაყენებს ზიანს, ვალდებულია აუნაზღაუროს მას ეს ზიანი/, 998-ე /1. თუ ზიანის დადგომაში მონაწილეობს რამდენიმე პირი, ისინი პასუხს აგებენ, როგორც სოლიდარული მოვალეები. 2. ზიანისათვის პასუხს აგებს არა მარტო ის, ვინც იგი უშუალოდ მიაყენა, არამედ ისიც, ვინც ის დაიყოლია ან მისი ხელშემწყობი იყო, ასევე ისიც, ვინც შეგნებულად ისარგებლა სხვისთვის მიყენებული ზიანით/, 408.1-ე /1. იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება/ მუხლებს განიხილავს და აღნიშნულთან დაკავშირებით საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის 2017 წლის 2 მარტის # ას-664-635-2016 გადაწყვეტილებას მოიხმობს, სადაც

განმარტებულია, რომ დელიქტურ სამართალში მოთხოვნის ყველაზე მნიშვნელოვანი საფუძველი სსკ-ის 992-ე მუხლია, რომლის მიხედვითაც, სამართლებრივი შედეგი (ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება) ქმედების აბსტრაქტული შემადგენლობიდან (სხვა პირის მიმართ განხორციელებული ქმედება) გამომდინარეობს.

23. განსახილველ შემთხვევაში, სსკ-ის 992-ე მუხლში მითითებული ზიანი გამოკვეთილია და ის გამოწვეულია მოსარჩელის საკუთრების, რომელიც მოცემულ შემთხვევაში კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე მოვალისათვის დაკისრებული ვალდებულების შესრულების, მოთხოვნის უფლების ხელყოფით გამოიხატება. კრედიტორის აღნიშნული მოთხოვნის უფლება ხელყოფილია მოპასუხეთა მოჩვენებითი და შეთანხმებული ქმედებით, რაც სსკ-ის 56-ე და 998-ე მუხლებით უნდა შეფასდეს, შესაბამისად, სსკ-ის 992-ე მუხლით გათვალისწინებული სამართლებრივი შედეგის განმაპირობებელი ოთხივე წინაპირობა (მართლსაწინააღმდეგო ქმედება, ბრალეულობა, ზიანი და მიზეზ-შედეგობრიობა) განხორციელებულად უნდა იქნეს მიჩნეული, რაც გამოიხატა ოჯახის წევრთა შეთანხმებული ქმედებით მოჩვენებითი გარიგების გაფორმებაში, რათა შეუძლებელი გამხდარიყო მოვალის (რომელიც ერთ-ერთი მოპასუხეა) მიერ კრედიტორის (მოსარჩელის) წინაშე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილებით დაკისრებული ვალდებულების აღსრულება - თანხის გადახდა. სწორედ აღნიშნული წარმოადგენს მოსარჩელის კანონით დაცული სამართლებრივი სიკეთის ხელყოფას, შესაბამისად, მოსარჩელის აღიარებითი სარჩელის იურიდიული ინტერესის დასაბუთებულობა იმაში გამოიხატება, რომ პირველი მოპასუხის საკუთრებად, რომელიც კრედიტორის მოვალეა, ჩუქების მოჩვენებითი გარიგების საფუძველზე გასხვისებული უძრავი ქონების დაბრუნებით, კრედიტორი შეძლებს საკუთარი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე, რითაც სამართლებრივად გაიუმჯობესებს მდგომარეობას. ამ ვითარებაში ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობის მოთხოვნა იმ წინაპირობად უნდა შეფასდეს, რომელსაც ეფუძნება მოსარჩელის მოთხოვნა - პირველი მოპასუხისათვის საკუთრების უფლების დაბრუნება უძრავ ქონებაზე, რომელზედაც უნდა მოხდეს კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების მიქცევა და მოსარჩელის იურიდიული ინტერესის დაკმაყოფილება.

24. საკასაციო სასამართლო სარჩელს იურიდიულად გამართულად და გასაჩივრებულ განჩინებას საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილ პრაქტიკასთან შესაბამისად მიიჩნევს და დამატებით განმარტავს, რომ მოჩვენებითი გარიგების დროს მოსაჩვენებლად იქცევა ამ გარიგების მონაწილე ნების გამოვლენის ყველა სუბიექტი. ამდენად, მოჩვენებითად

ჩაითვლება გარიგება, თუკი ნების გამომვლენი და ნების მიმღები თანხმდებიან იმაზე, რომ მათ მიერ გამოვლენილ ნებას არ მიეცეს მსვლელობა, ე.ი. გარიგების მონაწილე მხარეები უნდა აცნობიერებდნენ, რომ მათ შორის დადებულ გარიგებას სამართლებრივი შედეგები არ მოჰყვება და იგი დადებულია მხოლოდ მოსაჩვენებლად. ამასთან, იგი, როგორც წესი, კანონსაწინააღმდეგო მიზნების მისაღწევად ან დასაფარად გამოიყენება. მოჩვენებითი გარიგების შემთხვევაში შეიძლება დაისვას მესამე პირთა ინტერესების დაცვის საკითხი.

25. მოჩვენებითი გარიგების შემთხვევაში გამოვლენილია გარიგების მონაწილე მხარეთა განზრახ ქმედება, რა დროსაც მათ არ სურთ სამართლებრივი შედეგის დადგომა და მისი დადების მიზანს შესაძლოა წარმოადგენდეს მესამე პირის შეცდომაში შეყვანა. იმისათვის, რომ სასამართლომ სადავო გარიგება მიიჩნიოს მოჩვენებითად, აუცილებელია ისეთი ფაქტობრივი გარემოებების არსებობა, რომლებიც მიუთითებენ ნების გამომვლენის ნაკლზე, ფიქტიური გარიგების შესახებ „ურთიერთშეთანხმებაზე“, საერთო მიზანზე, რაც არ შეესაბამება მათ მიერ გარეგანი ნების გამომვლენას.
26. მოჩვენებითი გარიგება, როგორც წესი, ფორმალურად შეესაბამება კანონის მოთხოვნებს, მაგრამ ნების ნაკლი მისი არანამდვილობის გამო, წარმოადგენს იმ არსებითი ხასიათის ნაკლს, რაც გამორიცხავს სამართლებრივი შედეგის დადგომას. შესაბამისად, ის ფაქტი, რომელიც მიუთითებს სადავო გარიგების მხარეთა ნების გამომვლენის არანამდვილობაზე, უნდა დაამტკიცოს მან, ვისაც მიაჩნია, რომ მოსაჩვენებლად დადებული გარიგებით მისი უფლება შეილახა.
27. განსახილველ შემთხვევაში მოპასუხეთა საერთო მიზნით მოქმედების პრეზუმფციას ის გარემოება ამყარებს, რომ სადავო ხელშეკრულების მხარეები, პაპა და შვილიშვილი ერთი ოჯახის წევრები არიან და ივარაუდება, რომ მათ ერთმანეთის განზრახვის შესახებ ინფორმაცია ჰქონდათ. კასატორის პრეტენზიასთან დაკავშირებით, რომ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების მიღების თარიღის (იხ. ამ განჩინების პირველი პუნქტი) სადავო ხელშეკრულების გაფორმების თარიღთან დაკავშირება უსაფუძლოა, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სწორედ ამგვარი გარემოებები, სხვათაგან ერთად, მიუთითებენ გარიგების ბათილობაზე სსკ-ის 56.1-ე მუხლის საფუძველზე.
28. სსკ-ის 56.1-ე მუხლის მიხედვით გარიგების ბათილობის საფუძველი ხელშეკრულების მონაწილე მხარეების ის ფარული (და არა აშკარა) ნებაა, რაც ფორმალურად ხელშეკრულების გაფორმების სურვილს გამოხატავს, რეალურად კი არ ემსახურება იმ მიზანს, რაც გარიგების დადებას უნდა მოჰყვეს შედეგად. სწორედ ამიტომ იწოდება ამგვარი გარიგებები მოჩვენებითად. პირველი მოპასუხის საკუთრებაში არსებულ ერთადერთ

უძრავ ქონებაზე გარიგების დადება ზუსტად იმ დღეს, როცა მოვალეს კრედიტორის წინაშე ვალდებულების შესრულება დაეკისრა და თან იმ საფუძვლით, რომ მეორე მოპასუხის სრულწლოვანებას ელოდებოდნენ, აჩენს საფუძვლიან ეჭვს, რომ პირველი კასატორი სწორედ იმ განზრახვით მოქმედებდა, რომ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაკისრებული ვალდებულების შესრულებისაგან თავი აერიდებინა. პირველი კასატორის განმარტება, რომ ხელშეკრულების გაფორმებისათვის მეორე კასატორის სრულწლოვანების ასაკის მიღწევას ელოდებოდა, არადამაჯერებელია, რადგან მეორე კასატორი 2013 წლის 19 დეკემბერს გახდა სრულწლოვანი, სადავო გარიგება კი 2015 წლის 8 აგვისტოს გაფორმდა. მოსარჩელის მიერ აღძრული სარჩელის იურიდიული ინტერესი მის სასარგებლოდ მოვალისათვის დაკისრებული ვალდებულების კანონით დადგენილი წესით აღსრულებას უკავშირდება, რაც საჯაროსამართლებრივი დანაწესის-კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობის საფრთხით არის განპირობებული, ვინაიდან მოპასუხეების შეთანხმებული და მოჩვენებითი ქმედებების გამო, რაც ოჯახის წევრთა შორის გაფორმებული ჩუქების ხელშეკრულების გაფორმებაში გამოიხატა, შეუძლებელი გახდა სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება, აღნიშნული კი მოპასუხეთა მხრიდან სამოქალაქო ბრუნვის არაკეთილსინდისიერად [სსკ-ის მე-8.3 მუხლი: სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილენი ვალდებულნი არიან კეთილსინდისიერად განახორციელონ თავიანთი უფლებები და მოვალეობანი] წარმართვად და უფლების ბოროტად გამოყენებად [სსკ-ის 115-ე მუხლი: სამოქალაქო უფლება უნდა განხორციელდეს მართლზომიერად. დაუშვებელია უფლების გამოყენება მარტოოდენ იმ მიზნით, რომ ზიანი მიადგეს სხვას] უნდა შეფასდეს.

29. საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, **„თვალთმაქცური გარიგების დროს, მართალია, ნების გამოვლენა მიმართულია სამართლებრივი შედეგების დადგომისაკენ, თუმცა არა იმ ხელშეკრულების შესაბამისად, რომელზეც მხარეები თანხმდებიან. ამგვარი გარიგების მიზანს წარმოადგენს იმ გარიგების დაფარვა, რომლის მიღწევის სურვილი მხარეებს რეალურად გააჩნიათ. ამ შემთხვევაში არსებობს ორი გარიგება, ერთი თვალთმაქცური და მეორე – რომელიც მხარეებმა უშუალოდ გაითვალისწინეს. ამდენად, თვალთმაქცური გარიგება ერთგვარად ფარავს ნამდვილ გარიგებას, შესაბამისად, მას არ გააჩნია სამართლებრივი საფუძველი და იგი ბათილია. თუმცა, ამ საფუძვლით გარიგების ბათილობას გარკვეული სპეციფიკურობა ახასიათებს. კანონმდებლის ასეთი დამოკიდებულება განპირობებულია მხარეთა რეალური ნების გათვალისწინებით. ხშირ შემთხვევაში, მხარეები ვერ ერკვევიან, რა შინაარსის ხელშეკრულების გაფორმება სურთ ან კიდევ ვერ ასხვავებენ ერთმანეთისაგან გარიგების სხვადასხვა ტიპებს. სამოქალაქო კოდექსი შესაძლებლობას ანიჭებს ხელშეკრულების სუბიექტებს, გამოასწორონ დაშვებული შეცდომები თვალთმაქცური გარიგების ბათილად ცნობით და მხარეთა შეთანხმების მიმართ**

გამოიყენონ ის მოთხოვნები, რაც დამახასიათებელია იმ გარიგებისათვის, რომლის მიღწევაც მხარეებს სურდათ“ (იხ. სუსგ # ას 871-821-2015, 0 5.02.2016წ; # ას-487-461-2015, 17.06.2015წ.).

30. სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინება არ განსხვავდება უზენაესი სასამართლოს ერთგვაროვანი პრაქტიკისაგან (იხ. სუსგ-ები: # ას-509-476-2017, 30.06.2017წ; # ას-1212-1138-2015, 06.06.2016 წ; # ას-1266-1195-2012, 14.11.2013 წ.).
31. საკასაციო სასამართლოს მიერ მოცემული საქმის არსებითად განხილვის ეტაპზე, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტების საფუძველზე, კასატორს არ მიუთითებია ისეთ გარემოებაზე, რაც საკასაციო სასამართლოს მისცემდა შესაძლებლობას, სადავო ხელშეკრულება ნამდვილად მიეჩნია, აღნიშნული კი საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმისა და სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინების უცვლელად დატოვების საფუძველია.
32. კასატორების მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი დარჩება სახელმწიფო ბიუჯეტში (სსსკ-ის 55.2-ე მუხლი).

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა :

1. თ----- ლ-----ისა და ლ---- მ-----ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 31 მაისის განჩინება;
3. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

მ. თოდუა

მოსამართლეები:

ე. გასიტაშვილი

პ. ქათამაძე